Európsky parlament
2024-2029

PRIJATÉ TEXTY

P10_TA(2026)0005

Humanitárna pomoc v čase polykrízy – opätovné potvrdenie našich zásad v prospech účinnejšej a ambicióznejšej reakcie na humanitárne krízy

Uznesenie Európskeho parlamentu z 20. januára 2026 o humanitárnej pomoci v čase polykrízy – opätovné potvrdenie našich zásad v prospech účinnejšej a ambicióznejšej reakcie na humanitárne krízy (2025/2085(INI))

Európsky parlament,

– so zreteľom na články 208 a 214 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“),

– so zreteľom na článok 3 ods. 5 a článok 21 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“),

– so zreteľom na Ženevské dohovory z roku 1949 a ich dodatkové protokoly,

– so zreteľom na Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, ratifikovaný Európskou úniou a všetkými jej členskými štátmi,

– so zreteľom na rezolúciu Bezpečnostnej rady OSN č. 2730 (2024) z 24. mája 2024 o ochrane humanitárnych zamestnancov, pracovníkov OSN a pridruženého personálu v ozbrojených konfliktoch,

– so zreteľom na rezolúciu Bezpečnostnej rady OSN č. 1325 (2000) z 31. októbra 2000 o ženách, mieri a bezpečnosti a na deväť následných súvisiacich rezolúcií Bezpečnostnej rady OSN, ktoré stanovujú program zameraný na ženy, mier a bezpečnosť,

– so zreteľom na Medzinárodnú konferenciu o populácii a rozvoji, ktorá sa konala v roku 1994 v Káhire, na jej akčný program a na výsledky jej hodnotiacich konferencií,

– so zreteľom na Pekinskú akčnú platformu a výsledky jej hodnotiacich konferencií,

– so zreteľom na Agendu 2030 pre udržateľný rozvoj a na ciele udržateľného rozvoja OSN,

– so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1257/96 z 20. júna 1996 o humanitárnej pomoci[1],

– so zreteľom na tzv. veľkú dohodu (Grand Bargain) podpísanú 23. mája 2016, na výročné nezávislé správy o nej, najmä na správu z roku 2021, a na rámec a prílohy tzv. veľkej dohody 2.0 (Grand Bargain 2.0) predstavené na výročnej schôdzi pre tzv. veľkú dohodu, ktorá sa konala 15. až 17. júna 2021, ako aj na obnovené záväzky prijaté na výročnej schôdzi pre tzv. veľkú dohodu 19. až 20. júna 2023,

– so zreteľom na správu generálneho tajomníka OSN z 23. augusta 2016 o výsledkoch Svetového humanitárneho samitu a o záväzkoch, ktoré prijali účastníci samitu,

– so zreteľom na „humanitárnu obnovu“, ktorú navrhol zástupca generálneho tajomníka OSN pre humanitárne záležitosti a koordinátor núdzovej pomoci Tom Fletcher v správe adresovanej Medziagentúrnemu stálemu výboru OSN 10. marca 2025[2],

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 10. marca 2021 o humanitárnej činnosti EÚ: nové výzvy, rovnaké zásady (COM(2021)0110),

– so zreteľom na plán EÚ pre práva žien, ktorý vypracovala Komisia,

– so zreteľom na akčný plán EÚ pre rodovú rovnosť a posilnenie postavenia žien v rámci vonkajšej činnosti (GAP III),

– so zreteľom na aktualizované usmernenia EÚ o podpore dodržiavania medzinárodného humanitárneho práva[3],

– so zreteľom na závery Rady z 10. decembra 2018 o ženách, mieri a bezpečnosti, a na strategický prístup EÚ k otázke žien, mieru a bezpečnosti,

– so zreteľom na závery Rady z 20. mája 2021 o humanitárnej činnosti EÚ, z 22. mája 2023 o riešení medzery vo financovaní humanitárnej pomoci, zo 7. mája 2024 o ochrane v humanitárnom kontexte a z 24.

---

1 Ú. v. ES L 163, 2.7.1996, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1996/1257/oj.

2 Správa koordinátora núdzovej pomoci Toma Fletchera pre humanitárne spoločenstvo, 10. marca 2025.

3 Ú. v. EÚ C 303, 15.12.2009, s. 12.

júna 2024 o aktualizácii usmernení EÚ o deťoch v ozbrojených konfliktoch,

– so zreteľom na závery Rady zo 16. decembra 2024 o zintenzívnení podpory Tímu Európa v oblasti globálnej potravinovej bezpečnosti a výživy,

– so zreteľom na globálny výhľad Svetového potravinového programu na rok 2025,

– so zreteľom na globálny humanitárny prehľad Úradu OSN pre koordináciu humanitárnych záležitostí za rok 2025 (OCHA),

– so zreteľom na správu OSN Ženy z roku 2025 s názvom „At a breaking point: The impact of foreign aid cuts on women's organizations in humanitarian crises worldwide“ (Sme v kritickom bode: vplyv znižovania zahraničnej pomoci ženským organizáciám v časoch svetových humanitárnych kríz),

– so zreteľom na správu Medzinárodného výboru Červeného kríža z roku 2024 o medzinárodnom humanitárnom práve a výzvach vyplývajúcich zo súčasných ozbrojených konfliktov,

– so zreteľom na správu Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (ďalej len „OECD“) z roku 2025 o nestabilných štátoch,

– so zreteľom na osobitnú správu Európskeho dvora audítorov 15/2025 z 18. júna 2025 o humanitárnej pomoci EÚ v rámci riadenia na diaľku,

– so zreteľom na správu združenia Equal Measures 2030 s názvom Findings from the 2024 SDG Gender Index: A gender equal future in crisis? (Zistenia z rodového indexu cieľov udržateľného rozvoja za rok 2024: kríza budúcej rodovej rovnosti?),

– so zreteľom na vyhlásenie ministrov zahraničných vecí skupiny G7 z 13. mája 2022 o posilnení anticipačných opatrení pri humanitárnej pomoci,

– so zreteľom na výsledný dokument štvrtej medzinárodnej konferencie o financovaní rozvoja, ktorý sa označuje aj ako Sevillský záväzok (*Compromiso de Sevilla*),

– so zreteľom na usmernenie Generálneho riaditeľstva pre civilnú ochranu a operácie humanitárnej pomoci EÚ (GR ECHO) z roku 2023 s názvom Podpora spravodlivých partnerstiev s miestnymi aktérmi v humanitárnom prostredí,

– so zreteľom na vyhlásenie humanitárnych darcov o klíme a životnom prostredí z marca 2022,

– so zreteľom na záväzky týkajúce sa „dôslednejšieho dodržiavania medzinárodného humanitárneho práva prostredníctvom jeho podpory, šírenia a vykonávania“ a „ochrany humanitárneho a zdravotníckeho personálu“, ktoré prijala EÚ a jej členské štáty a ich národné spoločnosti na 34. medzinárodnej konferencii hnutia Červeného kríža a Červeného polmesiaca,

– so zreteľom na záväzok „odblokovať a uľahčiť prístup humanitárnej pomoci: väčšia politická a diplomatická angažovanosť a zvýšená podpora pre humanitárnu pomoc, ktorú EÚ a jej členské štáty prijali na 34. medzinárodnej konferencii hnutia Červeného kríža a Červeného polmesiaca,

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 7. mája 2025 o prepracovanom dlhodobom rozpočte pre Úniu v meniacom sa svete[4],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 24. júna 2021 o situácii v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia a práv v EÚ v rámci zdravia žien[5],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 29. novembra 2018 o situácii žien so zdravotným postihnutím[6],

– so zreteľom na svoje uznesenia o humanitárnej pomoci, najmä na uznesenie z 15. decembra 2021 o nových smerovaniach pre humanitárnu činnosť EÚ[7] a uznesenie zo 6. júla 2022 o riešení potravinovej bezpečnosti v rozvojových krajinách[8], a uznesenie z 23. novembra 2023 o vytvorení inovatívnej stratégie humanitárnej pomoci: súčasné a zabudnuté krízy v centre pozornosti[9],

– so zreteľom na článok 55 rokovacieho poriadku,

– so zreteľom na stanovisko Výboru pre práva žien a rodovú rovnosť,

– so zreteľom na správu Výboru pre rozvoj (A10-0257/2025),

A. keďže multilaterálny humanitárny systém čelí bezprecedentným výzvam v dôsledku vysokého počtu ľudí, ktorí potrebujú naliehavú humanitárnu pomoc, a rastúceho počtu nestabilných situácií vrátane rastúceho počtu ozbrojených konfliktov v porovnaní s rokom 2023; keďže v roku 2025 bude podľa odhadov na celom svete potrebovať naliehavú humanitárnu pomoc a ochranu 305 miliónov ľudí[10]; keďže

---

4 Prijaté texty, P10_TA(2025)0090.
5 Ú. v. EÚ C 81, 18.2.2022, s. 43.
6 Ú. v. EÚ C 363, 28.10.2020, s. 164.
7 Ú. v. EÚ C 251, 30.6.2022, s. 80.
8 Ú. v. EÚ C 47, 7.2.2023, s. 149.
9 Ú. v. EÚ C, C/2024/4223, 24.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4223/oj.
10 OCHA, Globálny humanitárny prehľad 2025.

tzv. polykríza odkazuje na komplexný a vzájomne prepojený súbor kríz, ktoré sa vyskytujú súčasne[11];

B. keďže podľa odhadov viac ako 319 miliónov ľudí na celom svete čelí akútnemu nedostatku potravín, pričom približne 70 % z nich žije v nestabilnom alebo konfliktom postihnutom prostredí[12], kde približne každý piaty človek trpí hladom; keďže medzinárodná spolupráca, najmä s partnermi, ktorí sú schopní poskytnúť značnú pomoc vrátane transatlantickej spolupráce, má naďalej zásadný význam pre riešenie týchto výziev, najmä v oblasti potravinovej bezpečnosti;

C. keďže do roku 2030 bude viac ako 90 % celosvetovej chudoby sústredenej v Afrike; keďže kľúčom k tomu, aby sa táto populácia vymanila z pasce chudoby, sú výživa, zdravie a vzdelávanie; keďže sa odhaduje, že v roku 2025 je humanitárna pomoc najviac potrebná vo východnej a južnej Afrike, kde túto pomoc potrebuje 85 miliónov ľudí; keďže len na krízu v Sudáne pripadá 35 % týchto potrieb;

D. keďže situácia v Afganistane vytvára ešte väčší tlak na už aj tak napäté humanitárne zdroje a zhoršuje kritickú situáciu miliónov ľudí vrátane žien a dievčat, ktoré zápasia o prežitie;

E. keďže podľa údajov Úradu vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov (UNHCR) je na celom svete nútene vysídlených viac ako 122 miliónov ľudí, pričom takmer 60 % z nich žije v nestabilnom alebo konfliktom postihnutom prostredí, a viac ako 70 % žiadateľov o azyl prichádzajúcich do EÚ pochádza z tohto prostredia[13];

F. keďže humanitárny systém čelí rozsiahlej kríze financovania; keďže v roku 2024 bolo splnených len 43 % z výzvy OSN na humanitárnu pomoc vo výške 50 miliárd USD; keďže zrušenie programov Agentúry USA pre medzinárodný rozvoj (ďalej len „USAID“) a zníženie zahraničnej pomoci od iných kľúčových darcov vrátane niekoľkých členských štátov EÚ ďalej zhoršilo situáciu a viedlo k znepokojivému poklesu globálneho financovania na iniciatívy v humanitárnej oblasti a v oblasti zdravia, rodovej rovnosti a klímy; keďže do júla 2025 bolo poskytnutých len 13 %[14] finančných prostriedkov potrebných na výzvu OSN z roku 2025 na humanitárnu pomoc 188 miliónom ľudí v 72 krajinách; keďže v dôsledku škrtov v USAID je do roku 2030 viac ako 14 miliónov ľudí ohrozených na živote; keďže sa

---

11 Spoločné výskumné centrum, Unraveling the polycrisis with foresight and innovation, 26. marca 2025.

12 Globálny výhľad Svetového potravinového programu na rok 2025.

13 UNHCR, Mid-Year Trends, 9. októbra 2024.

14 Biely dom, Reevaluating and Realigning United States Foreign Aid (Nové posúdenie a zosúladenie štátne pomoci USA), 20. januára 2025.

to týka aj viac ako 4,5 milióna detí mladších ako päť rokov[15]; keďže škrty vo financovaní prehlbujú krízu hladu, keď je akútna potravinová neistota na historicky najvyššej úrovni; keďže tieto škrty majú neprimeraný vplyv aj na ženy, dievčatá, osoby so zdravotným postihnutím a osoby žijúce vo vidieckych a odľahlých oblastiach, čo prehlbuje existujúce nerovnosti[16]; keďže miestne a celoštátne organizácie pre práva žien a pod vedením žien patria medzi najviac postihnuté; keďže tieto škrty ešte viac ohrozujú bezpečnosť a dobré životné podmienky vnútorne vysídlených osôb, utečencov a zraniteľných skupín; keďže tieto škrty majú ničivý vplyv na globálne zdravie – ďalej zvyšujú celkovú úmrtnosť, chorobnosť a zdravotné postihnutie v dôsledku nerovnakého prístupu k liečbe a prevencii chorôb, základným službám a tovaru a riziku vypuknutia infekčných chorôb a pandémií – a na potravinovú bezpečnosť;

G. keďže medzi humanitárnymi výzvami existuje výrazná nerovnováha vo financovaní, čo svedčí o tom, že sa zabúda na čoraz viac kríz; keďže zabudnutými krízami sa označujú závažné, dlhotrvajúce humanitárne krízové situácie, v ktorých postihnuté obyvateľstvo nedostáva žiadnu alebo len nedostatočnú medzinárodnú pomoc a v ktorých neexistuje politický záväzok vyriešiť krízu, čiastočne z dôvodu nedostatočného záujmu médií;

H. keďže humanitárna pomoc v rámci súčasného viacročného finančného rámca (ďalej len „VFR“) je nedostatočná, čo vedie k rutinnému využívaniu rezervy na núdzovú pomoc; keďže EÚ musí vyzvať ostatných aktérov, aby zintenzívnili úsilie v oblasti humanitárnej pomoci; keďže humanitárna pomoc by mala nielen podporovať, ale aj mobilizovať miestne komunity a zapojiť ich do úsilia o pomoc;

I. keďže prepojenie medzi humanitárnou oblasťou, rozvojom a mierom má v humanitárnom prostredí zásadný význam, pretože okrem poskytovania okamžitej pomoci podporuje koordináciu, spoluprácu a konzistentnosť medzi odvetviami s cieľom riešiť základné príčiny dlhotrvajúcich kríz; keďže EÚ a jej členské štáty spoločne prispievajú 42 % na globálnu rozvojovú pomoc; keďže OECD predpokladá v roku 2025 pokles oficiálnej rozvojovej pomoci (ODA) o 9 až 17 %[17]; keďže cieľom Komisie je do roku 2027 zmobilizovať až 300 miliárd EUR udržateľných a inkluzívnych investícií prostredníctvom iniciatívy Global Gateway; keďže nestabilné situácie si vyžadujú osobitný prístup a stratégiu EÚ;

---

15 The Lancet, *Evaluating the impact of two decades of USAID interventions and projecting the effects of defunding on mortality up to 2030: a retrospective impact evaluation and forecasting analysis*.

16 Save the Children, *Girls Pay the Price As Aid Cuts Hit Countries with Deepest Gender Inequality*, 11. októbra 2025.

17 OECD, Cuts in official development assistance, 26. júna 2025.

J. keďže konflikty, zmena klímy a hospodárske faktory sú troma hlavnými faktormi nárastu humanitárnych potrieb, sú spôsobené človekom a možno ich zvrátiť prostredníctvom koordinovaného a spoločného úsilia; keďže počet zaznamenaných ozbrojených konfliktov dosiahol vrchol v roku 2023; keďže dôsledky zmeny klímy a degradácie životného prostredia vedú k zvýšenej nestabilite a konfliktom, nebezpečenstvám súvisiacim s klímou, prírodným katastrofám, nedostatku zdrojov vrátane nedostatku vody a potravinovej neistoty, vnútornému vysídľovaniu a neoprávnenej migrácii, čo neprimerane postihuje ženy a zraniteľné skupiny;

K. keďže dochádza k alarmujúcemu nárastu odopierania bezpečného a neobmedzeného prístupu humanitárnej pomoci k ľuďom v núdzi v mnohých kontextoch, a to aj počas konfliktov, prírodných katastrof a vypuknutia chorôb, zo strany vládnych síl, ako aj v oblastiach kontrolovaných neštátnymi ozbrojenými aktérmi, čo je znásobené nárastom nebezpečných a korozívnych tendencií pri výklade a uplatňovaní medzinárodného humanitárneho práva a humanitárnych zásad ľudskosti, nestrannosti, neutrality a nezávislosti; keďže úmyselné odopieranie prístupu humanitárnej pomoci a jeho využívanie ako zbrane na dosiahnutie pokroku v politických a vojenských programoch je v rozpore so záväzkami vyplývajúcimi z medzinárodného humanitárneho práva;

L. keďže nedodržiavanie medzinárodného humanitárneho práva má za následok jeho pretrvávajúce a rozsiahle porušovanie a porušovanie medzinárodného práva v oblasti ľudských práv, úmyselné útoky na civilné obyvateľstvo, ničenie základnej infraštruktúry, ako sú školy a nemocnice, útoky na humanitárnych pracovníkov, rozsiahle sexuálne násilie a verbovanie detských bojovníkov; keďže počet a vplyv ozbrojených neštátnych subjektov v globálnych konfliktoch sa zvyšuje a tieto neštátne ozbrojené skupiny spáchali niektoré z najvražednejších útokov na civilné obyvateľstvo; keďže v prostrediach postihnutých krízou a konfliktom dochádza k bezprecedentnému počtu útokov na humanitárnych pracovníkov, civilné obyvateľstvo a civilnú infraštruktúru, najmä v konfliktoch v Gaze a Sudáne[18];

M. keďže podľa OSN žilo v roku 2023 viac ako 600 miliónov žien a dievčat v okruhu 50 kilometrov od zóny konfliktu, čo je o vyše 50 % viac ako pred desiatimi rokmi;

N. keďže sexuálne násilie súvisiace s konfliktmi celkovo dramaticky vzrástlo, pričom v roku 2023 OSN zaznamenala 3688 overených prípadov sexuálneho násilia súvisiaceho s konfliktmi, čo bolo o 50 %

---

18 OCHA, Svetový humanitárny deň:Attacks on aid workers hit another record, humanitarians call for urgent action, 19. augusta 2025.

viac ako v predchádzajúcom roku, a ženy a dievčatá predstavovali 95 % overených prípadov, zatiaľ čo 32 % obetí boli deti[19];

O. keďže v čase konfliktov a kríz sa už existujúce rodové nerovnosti často prehlbujú, čo vedie k tomu, že ženy a dievčatá sú neúmerne postihnuté, napríklad vysídľovaním a rodovo motivovaným násilím, vylúčením zo služieb na záchranu života a rozhodovacích procesov; keďže ženy, dospievajúce dievčatá, osoby so zdravotným postihnutím, pôvodné obyvateľstvo, osoby LGBTQI+ a staršie osoby majú často ďalšie a prelínajúce sa znevýhodnenia, ktoré treba zohľadniť; keďže podiel dvojstrannej pomoci s cieľmi rodovej rovnosti v humanitárnom sektore je historicky nízky a v posledných rokoch ďalej klesal, pričom v rokoch 2021 – 2022 stagnoval na úrovni 17 %[20]; keďže ženy zohrávajú kľúčovú úlohu v humanitárnom prostredí ako prvé zasahujúce; keďže investície do rodovej rovnosti zachraňujú životy v humanitárnom prostredí; keďže existujú dôkazy o tom, že rodovo responzívne humanitárne plánovanie prináša vysoké výnosy, konkrétne 8 USD za každý investovaný USD[21], ale pretrvávajú výzvy v oblasti stanovovania priorít;

P. keďže násilie páchané na ženách v akejkoľvek forme (fyzické, sexuálne, psychické, ekonomické alebo kybernetické) je porušením ľudských práv, extrémnou formou diskriminácie žien a jednou z hlavných prekážok pri dosahovaní rodovej rovnosti;

Q. keďže protirodové hnutia čoraz viac využívajú humanitárne krízy na potláčanie rodovej rovnosti a delegitimizáciu ženských organizácií, a to aj v partnerských krajinách EÚ;

R. keďže deti tvoria polovicu obyvateľstva postihnutého krízami a k porušovaniu ich práv dochádza na alarmujúcej úrovni, čo je znásobené drastickým znížením finančných prostriedkov na iniciatívy a programy zamerané na deti; keďže viac ako 473 miliónov detí – viac ako jedno zo šiestich detí na celom svete – v súčasnosti žije v oblastiach postihnutých konfliktom; keďže neustále rastie počet detských vojakov; keďže u detí je väčšia pravdepodobnosť ako u dospelých, že budú zabité alebo zmrzačené, naverbované ozbrojenými skupinami a sexuálne zneužité; keďže podľa odhadov viac ako 52 miliónov detí v krajinách postihnutých konfliktom nechodí do školy[22];

---

19 Úrad osobitného zástupcu generálneho tajomníka OSN pre sexuálne násilie v konfliktoch,15. správa generálneho tajomníka OSN o sexuálnom násilí v konfliktoch, 4. apríla 2024.

20 OECD, Development Finance for Gender Equality 2024, OECD Publishing, Paríž, 2024.

21 OSN Ženy, *Fakty a čísla:Humanitárna činnosť*, 15. apríla 2025.

22 UNICEF, *‘Not the new normal’ – 2024 'one of the worst years in UNICEF’s history' for children in conflict*, 28. decembra 2024.

S. keďže cirkvi a náboženské organizácie vďaka dôvere, ktorú majú v rámci komunít, svojej schopnosti mobilizovať dobrovoľníkov a svojej častej prítomnosti v ťažko dostupných oblastiach, poskytujú jedinečnú pridanú hodnotu pre reakciu na krízu; keďže ich dlhodobý záväzok a holistický prístup k podpore (kombinácia materiálnej a psychosociálnej pomoci) majú zásadný význam pre budovanie odolnosti a trvalého mieru;

Zabezpečenie dodržiavania medzinárodného humanitárneho práva a potreba stratégie humanitárnej diplomacie EÚ

1. víta záväzok Komisie k financovaniu humanitárnej pomoci, pričom EÚ a jej členské štáty zostávajú najväčším svetovým hlavným darcom humanitárnej pomoci; trvá na tom, že je povinnosťou a zodpovednosťou všetkých štátov a strán konfliktu dodržiavať a zabezpečiť dodržiavanie medzinárodného humanitárneho práva a medzinárodného práva v oblasti ľudských práv, že je potrebné uprednostniť ochranu civilného obyvateľstva a že to zostáva základným cieľom vonkajšej činnosti EÚ vrátane jej humanitárnej pomoci; vyzýva EÚ, aby naďalej posilňovala ústrednú úlohu nespochybniteľných humanitárnych zásad ľudskosti, nestrannosti, neutrality a nezávislosti, ktoré sú čoraz viac pod tlakom, a podporu medzinárodného humanitárneho práva uplatňovaním zásadového humanitárneho prístupu založeného na potrebách a zdržaním sa partnerstiev, ktoré by tieto zásady oslabovali; pripomína, že podľa článku 3 ods. 5 Zmluvy o EÚ podporuje EÚ ochranu ľudských práv, prispieva k prísnemu dodržiavaniu a rozvoju medzinárodného práva vrátane dodržiavania zásad Charty OSN a bude presadzovať rodovú rovnosť ako jednu zo svojich základných zásad v súlade s článkom 2 Zmluvy o EÚ so zreteľom na súčasné znižovanie priority humanitárnej pomoci, najmä pre ženy a dievčatá; zdôrazňuje, že je dôležité podporovať všeobecný prístup k službám v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia ako súčasť humanitárnej činnosti EÚ a záväzku EÚ zabezpečiť prístup k službám v oblasti reprodukčného zdravia a zdravotnej starostlivosti o matky;

2. vyjadruje znepokojenie nad nárastom porušení medzinárodného humanitárneho práva v posledných rokoch, pričom na niektoré z týchto porušení sa poukázalo ako na strategické metódy vojny; vyjadruje poľutovanie nad zužovaním humanitárneho priestoru a narúšaním dodržiavania medzinárodného humanitárneho práva a humanitárnych zásad, čo predstavuje významné prekážky pri poskytovaní pomoci na záchranu života vo viacerých oblastiach zasiahnutých konfliktom; dôrazne odsudzuje alarmujúci nárast útokov na civilné obyvateľstvo a infraštruktúru potrebnú na jeho prežitie, krutostí páchaných na deťoch a útokov na humanitárnych pracovníkov; odsudzuje očividné porušovanie zásady nedotknuteľnosti zdravotníckych zariadení, keď takmer pri každom konflikte dochádza k útokom na nemocnice, čo je v rozpore s rezolúciou Bezpečnostnej rady OSN č. 2286 (2016) z 3. mája 2016 o

ochrane zranených a chorých, zdravotníckeho a humanitárneho personálu v ozbrojených konfliktoch; žiada, aby páchatelia takýchto systematických útokov boli braní na zodpovednosť, a vyzýva EÚ, aby zvážila sankcie voči štátnym alebo neštátnym subjektom, ktoré zámerne bránia prístupu humanitárnej pomoci;

3. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby posilnili opatrenia na predchádzanie porušovaniu medzinárodného humanitárneho práva a riešila nedostatky v monitorovaní tohto porušovania prostredníctvom nestranného a nezávislého a zberu údajov a účinnejšej propagácie založenej na dôkazoch, aby boli páchatelia postavení pred spravodlivosť; vyzýva Komisiu, aby podporovala mechanizmy na monitorovanie výziev v oblasti prístupu humanitárnej pomoci v prostrediach postihnutých konfliktom a podávanie správ o nich;

4. víta prijatie rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN č. 2730 (2024) o ochrane humanitárneho personálu a personálu OSN a pridruženého personálu v ozbrojených konfliktoch; zdôrazňuje povinnosť vyplývajúcu z medzinárodného humanitárneho práva rešpektovať a chrániť humanitárnych pracovníkov, ako aj význam podpory nezávislej, neutrálnej a nestrannej humanitárnej činnosti ochranou humanitárneho priestoru pred priamymi útokmi, nezamýšľanými vplyvmi protiteroristických politík a sankčných režimov, politizáciou, ako aj zavádzajúcimi naratívmi;

5. požaduje konkrétne opatrenia na zabezpečenie účinného vykonávania ochrany bezpečnosti a ochrany humanitárnych pracovníkov v súlade s rezolúciou Bezpečnostnej rady OSN č. 2730 (2024) vrátane zavedenia vyšetrovaní, transparentnosti a nestranných vyšetrovaní porušení medzinárodného humanitárneho práva; zdôrazňuje, že treba zohľadniť väčšiu zraniteľnosť miestnych pracovníkov, ktorí čelia zvýšeným bezpečnostným rizikám, a zabezpečiť ich osobitnú ochranu; vyzýva Komisiu, aby podporovala bezpečnostné a ochranné opatrenia na ochranu humanitárnych pracovníkov a aby požadovala vyvodenie zodpovednosti za útoky na nich; opätovne zdôrazňuje význam mechanizmov rýchlej reakcie, ktoré ponúkajú okamžitú finančnú, právnu a psychosociálnu pomoc humanitárnym pracovníkom, ktorí čelia zatknutiu, zastrašovaniu alebo iným bezpečnostným incidentom podľa vzoru iniciatívy Protect Aid Workers’ initiative;

6. vyjadruje znepokojenie nad rastúcimi hrozbami, obťažovaním a kriminalizáciou obhajcov ľudských práv a humanitárnych dobrovoľníkov v konfliktných a krízových situáciách; vyzýva EÚ, aby ich ochranu zaradila medzi svoje humanitárne priority; vyjadruje poľutovanie nad rastúcimi pokusmi o kriminalizáciu humanitárnej pomoci bez oprávnených dôvodov na obavy, najmä zásahov na záchranu životov ľudí na úteku pred konfliktom, násilím, prenasledovaním alebo chudobou; vyzýva na prijatie ochranného právneho rámca na riešenie kriminalizácie pomoci, boj proti

beztrestnosti a zahrnutie humanitárnych výnimiek do sankčných režimov, ako aj opatrení na zabránenie kriminalizácii humanitárnych pracovníkov prostredníctvom protiteroristických zákonov;

7. potvrdzuje svoju podporu multilateralizmu, ktorého jadrom je OSN; zdôrazňuje, že operácie EÚ musia byť koordinované a konzistentné s medzinárodnými orgánmi, a vyzýva Komisiu, aby naďalej kriticky podporovala rôzne subjekty OSN v humanitárnej oblasti s cieľom dodržiavať humanitárne zásady a medzinárodné humanitárne právo; opätovne potvrdzuje povinnosť rešpektovať a uľahčovať mandáty subjektov OSN a dôrazne odsudzuje všetky pokusy o marenie, obmedzovanie alebo oslabovanie schopnosti agentúr OSN účinne vykonávať svoje humanitárne povinnosti;

8. zdôrazňuje, že treba urýchlene riešiť bezprecedentné humanitárne krízy v Sudáne a Konžskej demokratickej republike (ďalej len „KDR“), ktoré patria v súčasnosti medzi najzávažnejšie na svete, pričom v Sudáne potrebuje humanitárnu pomoc tretina obyvateľstva a v mnohých častiach krajiny sa potvrdila alarmujúca úroveň potravinovej neistoty a hladomoru, podobne ako v KDR, kde 21 miliónov ľudí potrebuje humanitárnu pomoc; vyzýva všetky strany konfliktu, aby zaistili bezpečný a neobmedzený prístup humanitárnej pomoci v súlade s humanitárnymi zásadami a rešpektovali a chránili humanitárnych pracovníkov; ďalej vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby zvýšili humanitárnu pomoc Sudánu a KDR a ich susedným krajinám, a najmä aby financovali podporu pre osoby, ktoré prežili sexuálne násilie súvisiace s konfliktmi, miestne programy odolnosti a ochrany a programy na podporu práv žien a detí a rodovej rovnosti;

9. zdôrazňuje, že humanitárna pomoc, a teda hlad, sa nikdy nesmie spolitizovať ani využívať ako zbraň a mala by sa dostať k civilistom v núdzi bez prekážok či manipulácie, a to v plnom súlade s medzinárodným humanitárnym právom; opakuje, že distribučné miesta, civilisti a humanitárni a zdravotnícki pracovníci musia byť chránení a nesmú sa stať terčom vojenských akcií; vyjadruje pobúrenie nad zabitím 508 humanitárnych pracovníkov v Gaze, ako aj nad opakovanými útokmi na nemocnice a humanitárne konvoje; dôrazne odmieta akýkoľvek systém rozdeľovania pomoci v Gaze, ktorý je nezlučiteľný s humanitárnymi zásadami; vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že tento systém rozdeľovania viedol k zabitiu viac ako tisíc Palestínčanov žiadajúcich o pomoc; vyzýva na medzinárodnú reakciu a vyšetrovanie s cieľom zabezpečiť vyvodenie zodpovednosti za možné porušenia medzinárodného práva, ku ktorým došlo v lokalitách spravovaných nadáciou Gaza Humanitarian Foundation;

10. požaduje neobmedzené a rozsiahle poskytovanie humanitárnej pomoci pod koordináciou OSN a v súlade s humanitárnymi zásadami; vyzýva na otvorenie všetkých príslušných hraničných priechodov, pričom pripomína, že odopretie prístupu k život zachraňujúcej

humanitárnej pomoci je kolektívnym trestom, ktorý predstavuje vojnový zločin; zdôrazňuje, že je naliehavo potrebné, aby všetky medzinárodné humanitárne orgány, a najmä tie, ktoré sú súčasťou siete OSN, mali v súlade s článkom 214 ZFEÚ úplný, rýchly, bezpečný a neobmedzený prístup do celého pásma Gazy a na celom jeho území; zdôrazňuje ústrednú úlohu Agentúry OSN pre pomoc a prácu v prospech palestínskych utečencov na Blízkom východe (UNRWA) pri poskytovaní humanitárnej pomoci palestínskym utečencom a vyjadruje poľutovanie nad pokusmi zbaviť ju legitimity; žiada, aby sa v plnej miere obnovil mandát a financovanie UNRWA so silným dohľadom a zodpovednosťou, a to zabezpečením dlhodobého, udržateľného, viacročného a predvídateľného financovania reformovanej UNRWA s cieľom poskytovať životne dôležité služby palestínskym utečencom a predchádzať ďalším humanitárnym krízam;

11. žiada tiež, aby sa zachovala a zintenzívnila humanitárna pomoc EÚ civilnému obyvateľstvu postihnutému útočnou vojnou Ruska proti Ukrajine s osobitným zameraním na potreby vnútorne vysídlených osôb, utečencov, starších ľudí a detí vrátane obetí nútenej deportácie do Ruskej federácie a na okupované územia;

12. poukazuje najmä na situáciu v Afganistane, ktorý čelí vážnej a komplexnej humanitárnej kríze, pričom viac ako 23,7 milióna ľudí potrebuje pomoc; konštatuje, že situácia sa pravdepodobne bude ďalej zhoršovať v dôsledku vyhostenia utečencov z Pakistanu a Iránu a pretrvávajúcej regionálnej nestability; víta prísľub EÚ poskytnúť podporu vo výške 266 miliónov EUR a požaduje cielené miestne opatrenia na pomoc ženám a dievčatám;

13. opakuje svoju výzvu Komisii, aby spolu s členskými štátmi, Európskou službou pre vonkajšiu činnosť (ďalej len „ESVČ“) a osobitnými zástupcami EÚ a po konzultácii s humanitárnymi aktérmi vypracovala stratégiu humanitárnej diplomacie EÚ s cieľom zvýšiť úsilie a zabezpečiť systematickejší a koordinovanejší prístup k humanitárnej diplomacii a zároveň sa prispôsobiť neustále sa meniacim okolnostiam s využitím všetkých dostupných nástrojov a politickej a hospodárskej váhy EÚ prostredníctvom politického dialógu a obchodných vzťahov a vzťahov v oblasti pomoci s cieľom zabezpečiť prístup humanitárnej pomoci, chrániť humanitárnych pracovníkov a chrániť humanitárny priestor v ozbrojených konfliktoch vrátane rokovaní o zastavení násilností, humanitárnych prestávkach a bezpečných prechodoch pre civilistov a humanitárnu pomoc v aktívnych konfliktoch; nabáda Komisiu, aby spolu s členskými štátmi, ESVČ a osobitnými zástupcami EÚ zabezpečila, aby humanitárna diplomacia na vysokej úrovni systematicky vychádzala z praktických skúseností humanitárnych aktérov, s ktorými by sa malo pravidelne konzultovať;

14. vyzýva Komisiu, aby posilnila opatrenia na predchádzanie porušovaniu medzinárodného humanitárneho práva a riešila nedostatky v monitorovaní tohto porušovania prostredníctvom zberu údajov a účinnejšej propagácie založenej na dôkazoch;

15. zdôrazňuje potrebu nezávislého humanitárneho prístupu do všetkých zariadení súvisiacich s migráciou vrátane zariadení určených na zaistenie, hotspotov a neformálnych pohraničných zón, kde ženy a LGBTIQ+ osoby čelia zvýšenému riziku násilia, vykorisťovania a odopierania základných služieb vrátane sexuálnej a reprodukčnej zdravotnej starostlivosti; požaduje transparentné mechanizmy monitorovania a zodpovednosti v takýchto prostrediach;

Financovanie humanitárnej pomoci

16. víta navrhované zvýšenie humanitárneho financovania na 25 miliárd EUR pre nástroj Globálna Európa a vyzýva na výrazné zvýšenie úrovne humanitárneho financovania v budúcom VFR a na zabezpečenie primeraného, predvídateľného a udržateľného financovania, pričom zdôrazňuje, že flexibilita humanitárnej pomoci by mala byť účelovo viazaná, najmä vzhľadom na rastúcu priepasť medzi humanitárnymi potrebami a financovaním, ale aj na podporu záujmu EÚ o presadzovanie globálneho mieru, stability a jej medzinárodnej dôveryhodnosti ako zásadového humanitárneho aktéra a spoľahlivého darcu; dôrazne odporúča, aby všetky inštitúcie EÚ a členské štáty pracovali na podpore medzinárodnej spolupráce s cieľom spoločne riešiť globálne humanitárne výzvy, najmä globálnu potravinovú neistotu;

17. vyzýva Komisiu, aby zachovala samostatné rozpočtové riadky a nástroje pre humanitárnu pomoc s cieľom dodržiavať zásady neutrality, nezávislosti a nestrannosti; nesúhlasí s navrhovaným zlúčením nástroja humanitárnej pomoci EÚ s Nástrojom susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce – Globálna Európa v budúcom VFR a zdôrazňuje, že je potrebné zabezpečiť, aby rezerva na núdzovú pomoc bola schopná v prípade potreby reagovať na vnútorné aj vonkajšie potreby EÚ;

18. žiada Komisiu, aby v rámci budúceho VFR zabezpečila, že zvýšená flexibilita bude fungovať v prospech humanitárnej činnosti EÚ so zvýšenou transparentnosťou a nebude na úkor jej neutrality, vplyvu, dôveryhodnosti a predvídateľnosti; pripomína, že transparentnosť je kľúčom k zabezpečeniu ochrany budúceho VFR pred zneužívaním, podvodmi a porušovaním zásad právneho štátu a hodnôt EÚ a k zabezpečeniu toho, aby sa humanitárna a rozvojová pomoc financovaná EÚ dostala k civilnému obyvateľstvu v núdzi; vyzýva Komisiu, aby posilnila svoje monitorovacie mechanizmy a zabezpečila prísny výber miestnych partnerov, prísne monitorovanie využívania finančných prostriedkov a posilnenú spoluprácu s členskými štátmi a medzinárodnými aktérmi s cieľom zabrániť riziku odklonenia alebo

zneužitia; požaduje silnejšie mechanizmy demokratického dohľadu nad prideľovaním a využívaním humanitárneho financovania EÚ, pričom sa zohľadnia odporúčania organizácií občianskej spoločnosti pri monitorovaní a hodnotení humanitárnych operácií financovaných EÚ;

19. opätovne potvrdzuje, že dôveryhodnosť EÚ ako globálneho humanitárneho aktéra spočíva v zachovaní jej odhodlanej, zásadovej, trvalej a inkluzívnej angažovanosti v regiónoch postihnutých humanitárnymi krízami, a to aj v nestabilnom prostredí a zabudnutých krízach; opakuje, že humanitárna pomoc nesmie byť podriadená geopolitickým, migračným alebo bezpečnostným cieľom, a varuje pred inštrumentalizáciou humanitárnej činnosti na podporu cieľov vonkajšej politiky EÚ alebo jej členských štátov;

20. opakovane vyzýva Komisiu, aby vypracovala harmonizovanejší prístup k zabudnutým krízam a aby podala správu o svojom záväzku vyčleniť 15 % svojho pôvodného ročného humanitárneho rozpočtu na zabudnuté krízy a zabránila presunu zdrojov z kríz, ktoré už sú nedostatočne financované; vyzýva Radu, aby lepšie koordinovala pozornosť a podporu členských štátov venovanú týmto krízam;

21. zdôrazňuje osobitné výzvy, ktorým čelia deti a osoby so zdravotným postihnutím a ich rodiny, pokiaľ ide o prístup k humanitárnej pomoci; zdôrazňuje, že len zlomok oficiálnej rozvojovej pomoci (12 %) sa v súčasnosti zameriava na deti v porovnaní s ich významným zastúpením v rámci obyvateľstva krajín prijímajúcich oficiálnu rozvojovú pomoc, hoci investovanie do detí – a nielen do jednotlivých sektorových priorít – podporuje trvalé zlepšenie ich životnej úrovne, ako aj životnej úrovne celých komunít; zdôrazňuje, že je dôležité uprednostňovať osobitné potreby detí, najmä vzdelávanie a ochranu detí, vo všetkých fázach humanitárnej reakcie vrátane pripravenosti, núdzovej pomoci a obnovy; zdôrazňuje, že ochrana práv a blaha detí je nevyhnutná pre dlhodobú odolnosť a udržateľný rozvoj; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili osobitné mechanizmy financovania, programovania a koordinácie na riešenie osobitných potrieb detí v humanitárnej oblasti;

22. zdôrazňuje, že verejné financovanie musí zostať hlavným zdrojom humanitárnej pomoci vzhľadom na zodpovednosť štátov za zabezpečenie primeraného a trvalého financovania, pričom uznáva, že samotné verejné financovanie nebude stačiť na odstránenie medzery vo financovaní humanitárnej pomoci, a zdôrazňuje, že sa musia zohľadniť nové zdroje financovania, a to aj zo súkromného sektora; nabáda preto Komisiu a členské štáty, aby rozšírili základňu zdrojov podporou rozvoja inovačných prístupov a partnerstiev s cieľom vyplniť medzeru vo financovaní humanitárnej pomoci v spolupráci s medzinárodnými finančnými inštitúciami, multilaterálnymi rozvojovými bankami, súkromným sektorom – za predpokladu, že akákoľvek súkromná angažovanosť je v súlade s

humanitárnymi zásadami a úplnou transparentnosťou – a vedeckou komunitou s cieľom doplniť medzinárodnú verejnú humanitárnu pomoc a odstrániť globálnu medzeru vo financovaní humanitárnej pomoci; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby preskúmali progresívne a udržateľné mechanizmy financovania humanitárnej pomoci; zdôrazňuje potrebu spolupráce s rozvíjajúcimi sa darcovskými krajinami s cieľom zvýšiť ich príspevok k humanitárnej pomoci;

23. víta humanitárnu obnovu, ktorú začala OSN, a zdôrazňuje, že musí byť príležitosťou na posilnenie humanitárnych zásad a systému založeného na potrebách a zameraného na ľudí, a nielen na znižovanie nákladov; zdôrazňuje, že na dosiahnutie väčšej efektívnosti a účinnosti je rovnako dôležité zabezpečiť zodpovednosť za realizáciu a že kritické odvetvia, ako sú mandáty na ochranu a opatrenia v oblasti rodovo motivovaného násilia, zostávajú pri záchrane životov kľúčové;

24. víta značné úsilie Komisie o zvýšenie účinnosti a efektívnosti humanitárnych dodávateľských reťazcov vzhľadom na to, že predstavujú takmer 70 % humanitárnych nákladov, čo z nej robí kritickú oblasť záujmu pri riešení rastúcej medzery vo financovaní; nabáda Komisiu, aby naďalej rozvíjala a podporovala strategický prístup k dodávateľským reťazcom;

25. vyzýva členské štáty, aby splnili svoj kolektívny záväzok poskytnúť aspoň 0,7 % hrubého národného dôchodku (ďalej len „HND“) ako oficiálnu rozvojovú pomoc (ďalej len „ODA“), aby splnili cieľ ODA vo výške 0,2 % HND pre najmenej rozvinuté krajiny a aby venovali 10 % svojej ODA na humanitárnu činnosť; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že humanitárna pomoc bude primerane riešiť potreby žien a dievčat ako strategickú investíciu s dlhodobým pozitívnym vplyvom na všetkých, pričom vyjadruje poľutovanie nad tým, že organizácie pre práva žien sú naďalej systematicky nedostatočne financované a dostávajú menej ako 1 % celosvetovej oficiálnej rozvojovej pomoci[23];

26. vyjadruje znepokojenie nad možným znížením počtu delegácií EÚ, a to aj v tretích krajinách, v ktorých sa poskytuje značná humanitárna pomoc; považuje naopak za nevyhnutné posilniť tieto štruktúry v kriticky najdôležitejších krajinách;

Rozvoj integrovaného prístupu k nestabilným kontextom

27. zdôrazňuje, že rozmanitosť nestabilných kontextov si vyžaduje prispôsobené prístupy a osobitné finančné nástroje, ktoré podporujú koordinovanú činnosť medzi aktérmi v humanitárnej, rozvojovej a mierovej oblasti a zároveň rešpektujú jasný mandát v oblasti zásadovej humanitárnej činnosti, s osobitným zameraním na

---

23 Politický prehľad ODI, Where next for feminist foreign policy on funding feminist movements? - https://media.odi.org/documents/ODI-ET-FundingMovements-PB-EN-May24-Final.pdf, máj 2024.

spoluprácu s miestnymi aktérmi a posilnenie ich postavenia tak pri rozhodovaní, ako aj pri vykonávaní programov; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zachovali a zintenzívnili angažovanosť v nestabilných a konfliktom postihnutých prostrediach;

28. vyzýva Komisiu, aby prijala oznámenie o humanitárnej pomoci, ako sa uvádza v jej pracovnom programe na rok 2026, so zameraním na ambiciózny, na ľudí zameraný a integrovaný prístup k nestabilite a mechanizmy na jeho vykonávanie a aby konzultovala s Európskym parlamentom o príprave a vykonávaní tejto stratégie; víta oznámený zámer Komisie pripraviť integrovanú stratégiu na riešenie nestability a konfliktov; zdôrazňuje, že je dôležité vypracovať takúto stratégiu s primerane prispôsobeným financovaním špecifickým pre daný kontext, ktoré bude riešiť vzájomne prepojené výzvy v oblasti mieru, rozvoja, opatrení v oblasti klímy a humanitárnych potrieb, a to aj prostredníctvom väčšej spolupráce s miestnym súkromným sektorom pri plnom dodržiavaní humanitárnych zásad; v súvislosti s touto stratégiou vyzýva Komisiu, aby zohľadnila rodový rozmer;

29. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že krajiny sa nedostanú do nekonečných cyklov humanitárnej pomoci, ale môžu prejsť na udržateľný rozvoj, aby sa posilnili miestne komunity a zabránilo závislosti od vonkajších dodávok, a to financovaním základných služieb, ako je vzdelávanie, zdravotníctvo a kľúčová infraštruktúra, a to aj nad rámec stratégie Global Gateway, ktorá má potenciál dosiahnuť pokrok v celom rade vzájomne prepojených cieľov udržateľného rozvoja, využívaním viacerých zdrojov financovania vrátane investícií súkromného sektora a dodržiavaním sociálnych a environmentálnych noriem, ktoré by mohli viesť k zrýchlenému rastu, vytváraniu dôstojných pracovných miest, znižovaniu chudoby a príjmovej nerovnosti, a zabezpečením odolnejšieho a inkluzívnejšieho rozvoja, pri ktorom sa na nikoho nezabudne; vyzýva Komisiu, aby využívala nástroje spolupráce EÚ na plány miestneho rozvoja prostredníctvom konkrétnych cielených projektov, ktoré už členské štáty vyskúšali a otestovali;

30. pripomína, že zmena klímy je jednou z hlavných príčin konfliktov, sucha, hladomoru a migrácie; zdôrazňuje, že zvyšovanie hladiny morí môže predstavovať existenčnú hrozbu pre malé ostrovné rozvojové štáty, ktoré patria medzi krajiny na svete, ktoré sú najviac ohrozené zmenou klímy;

Presadzovanie účinných humanitárnych reakcií prostredníctvom vykonávania prepojenia medzi humanitárnou oblasťou, rozvojom a mierom, lokalizácie pomoci a anticipačných opatrení

31. vyzýva EÚ, aby pokročila vo vykonávaní trojitého prepojenia s cieľom riešiť kľúčové príčiny kríz a podporovať budovanie odolnosti, najmä v nestabilných a konfliktom postihnutých prostrediach, a to podporou miestnych organizácií vrátane mládežníckych organizácií a

organizácií vedených ženami, náboženských organizácií, ktoré zohrávajú kľúčovú úlohu pri reakcii na humanitárne krízy, a zabezpečením ich plnej, rovnocennej a zmysluplnej účasti na cykle humanitárnych programov a v rozhodovacích priestoroch na všetkých úrovniach;

32. vyzýva Komisiu, aby splnila svoj záväzok nasmerovať do roku 2027 aspoň 25 % svojho humanitárneho financovania miestnym aktérom, a to aj využitím združených finančných prostriedkov podľa jednotlivých krajín a iných mechanizmov financovania, ktoré uprednostňujú miestnych aktérov, a aby preskúmala, ako poskytovať granty priamo miestnym organizáciám a pomôcť posilniť ich kapacity na splnenie regulačných požiadaviek, požiadaviek na transparentnosť a zodpovednosť; vyzýva EÚ, aby uprednostnila financovanie miestnych organizácií poskytujúcich pomoc mladým ľuďom, ženám, osobám so zdravotným postihnutím, osobám LGBTQI+ a iným zraniteľným skupinám;

33. vyzýva Komisiu, aby v budúcom VFR uprednostnila viacročné financovanie zamerané na predchádzanie konfliktom a budovanie mieru s cieľom posilniť prepojenia medzi humanitárnymi mechanizmami a mechanizmami reakcie na krízu a dlhodobejším plánovaním budovania mieru a rozvoja; zdôrazňuje význam posilnenia koordinačných mechanizmov na miestnej úrovni v rámci humanitárnych, rozvojových a mierových opatrení EÚ s cieľom zabezpečiť spoločné a súdržné výsledky, a to aj prostredníctvom prístupu Tímu Európa; zdôrazňuje význam partnerstva medzi EÚ a OSN pri posilňovaní prepojenia medzi humanitárnou oblasťou, rozvojom a mierom, pričom osobitnú pozornosť treba venovať dievčatám a mladým ženám, osobám so zdravotným postihnutím, deťom a starším osobám v zraniteľných situáciách, a zdôrazňuje význam financovania systému OSN zo strany EÚ; domnieva sa, že štrukturálne nerovnosti naďalej ovplyvňujú dynamiku moci humanitárnych zásahov, prístup k financovaniu a účasť na rozhodovaní; požaduje inkluzívnejší a spravodlivejší prístup k humanitárnej politike EÚ založený na právach s väčším vedením miestnych a historicky marginalizovaných aktérov;

34. konštatuje, že anticipačné opatrenia prijaté v potenciálne krízových situáciách ešte pred humanitárnymi krízami sú účinným spôsobom, ako predchádzať budúcim humanitárnym potrebám alebo ich zmierňovať a zároveň ako podporiť schopnosť komunít absorbovať otrasy a prispôsobiť sa im a budovať svoju odolnosť; nabáda Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili zachovanie investícií do prevencie, anticipačných opatrení a pripravenosti na katastrofy s cieľom zmierniť vplyv kríz na obyvateľstvo a systémy;

35. trvá na tom, že je potrebný na dôkazoch založený prístup k anticipačným opatreniam s cieľom zvýšiť dostupnosť kvalitných údajov a analýzy rizík, vďaka čomu bude možné zlepšiť systémy

včasného varovania a začleniť predpovedanie rizík do humanitárneho plánovania;

36. nabáda členské štáty, aby výrazne zvýšili svoje investície do integrovaných anticipačných opatrení vedených na miestnej úrovni, ako sú investície do systémov včasného varovania, analýzy rizík a odolnosti komunít, a zvýšenie podielu finančných prostriedkov v oblasti klímy určených na posilnenie odolnosti a adaptácie v krajinách a regiónoch, ktoré sú najviac ohrozené katastrofami, pričom zdôrazňuje význam zapojenia rôznorodej skupiny aktérov vrátane organizácií občianskej spoločnosti a sietí na miestnej úrovni do anticipačných opatrení vrátane financovania založeného na prognózach a pripravenosti na katastrofy a riadenia rizík, najmä v nestabilnom a klimaticky zraniteľnom prostredí;

25 rokov rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN č. 1325 (2000): smerom k rodovo citlivému prístupu k humanitárnej pomoci

37. víta pokrok dosiahnutý pri vykonávaní rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN č. 1325 (2000) a programu zameraného na ženy, mier a bezpečnosť ako základného nástroja na zabezpečenie neustáleho dodržiavania práv žien a dievčat; konštatuje, že 25 rokov po jeho prijatí pretrvávajú obrovské nedostatky vo vykonávaní, pričom ženy sú stále marginalizované v mierových procesoch a neprimerane ovplyvnené konfliktmi a krízami, a to aj prostredníctvom rozsiahleho rodovo motivovaného násilia, čo si vyžaduje zvýšenú politickú a finančnú podporu programu zo strany EÚ, ktorá je katalyzátorom, a investície do dlhodobého a udržateľného mieru a rozvoja; vyzýva Komisiu a ESVČ, aby naďalej považovali podporu rodovej rovnosti a práv a posilnenia postavenia žien vrátane vykonávania cieľa udržateľného rozvoja č. 5 za prioritu v rámci celej vonkajšej činnosti EÚ; vyzýva EÚ a členské štáty, aby uprednostnili vykonávanie programu zameraného na ženy, mier a bezpečnosť;

38. vyzýva všetky strany ozbrojených konfliktov, aby prijali opatrenia na podporu sexuálneho a reprodukčného zdravia a práv žien a dievčat a na ich ochranu pred všetkými formami sexuálneho a rodovo motivovaného násilia súvisiaceho s konfliktmi, najmä pred znásilnením, pričom uznáva, že takéto násilie sa počas konfliktov často zintenzívňuje a môže sa systematicky používať ako vojnová zbraň; zdôrazňuje silné prepojenie medzi ozbrojenými konfliktmi a humanitárnymi a klimatickými krízami a nárastom neoprávnenej migrácie, obchodovania s ľuďmi a rizika vykorisťovania, ktoré neúmerne postihujú ženy a dievčatá; zdôrazňuje význam aktívnej, plnej, rovnocennej a zmysluplnej účasti žien vo všetkých fázach mierového procesu vrátane rokovaní o prímerí, sprostredkovateľského úsilia, predchádzania ozbrojeným konfliktom a ich riešenia, budovania mieru a obnovy po skončení konfliktu; vyzýva Komisiu, ESVČ a členské štáty, aby zintenzívnili úsilie o

zohľadnenie osobitných potrieb a príspevkov žien a dievčat v stratégiách predchádzania konfliktom, mediácie a budovania mieru;

39. zdôrazňuje, že ženy v humanitárnom kontexte by mali byť uznané nielen za obete, ale aj za nositeľky zmien, ktoré aktívne podnecujú pozitívnu transformáciu a formujú svoje vlastné osudy; zdôrazňuje kľúčovú úlohu žien ako špecialistov prvého kontaktu a vedúcich predstaviteliek komunít a organizácií vedených ženami v humanitárnom prostredí pri úsilí o pripravenosť, reakciu a obnovu, pri poskytovaní služieb na záchranu života, ako sú prístrešie, služby v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia, služby v oblasti rodovo motivovaného násilia, peňažná pomoc, dôveryhodná komunitná ochrana, a ktoré presadzujú práva a potreby žien, dievčat a marginalizovaného obyvateľstva, ako aj podporujú budovanie mieru a rozvojovú prácu vo svojich komunitách, pričom v nestabilných štátoch dostávajú len 0,3 % dvojstrannej pomoci;

40. vyjadruje poľutovanie nad tým, že miestne organizácie vedené ženami patria medzi organizácie, ktoré najsilnejšie zasiahli nedávne škrty v oblasti zahraničnej pomoci, a polovici z nich hrozí, že ukončia svoju činnosť, a nabáda na lepšiu spoluprácu s nimi v oblasti humanitárneho plánovania[24]; vyzýva Komisiu, aby vyčlenila osobitné, udržateľné, flexibilné a viacročné financovanie na zachovanie existujúcich partnerstiev, zjednodušila prístup k finančným prostriedkom a rozšírila svoju podporu pre miestne organizácie vedené ženami v humanitárnom prostredí, zabezpečila účinnejší, inkluzívnejší a zodpovednejší systém na dosiahnutie tohto cieľa zvýšením svojho financovania miestnych organizácií vedených ženami, posilnením sledovania a zodpovednosti za humanitárne financovanie miestnych organizácií vedených ženami, prispôsobením existujúcich mechanizmov a procesov financovania tak, aby lepšie zodpovedali ich potrebám a kapacitám, ako aj zvýšením úrovní priameho viacročného financovania, ktoré majú k dispozícii; s poľutovaním konštatuje, že ak bude pretrvávať súčasná úroveň financovania, takmer polovica (47 %) opýtaných organizácií žien a pod vedením žien očakáva ukončenie činnosti do šiestich mesiacov, zatiaľ čo viac ako tretina (35 %) sa naďalej nachádza v neistote, nie je schopná plánovať alebo udržať si prácu a len 18 % uvádza, že predpokladá, že budú schopné pokračovať v činnosti dlhšie ako rok[25]; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby poskytli 5 % svojej pomoci v nestabilných situáciách organizáciám vedeným ženami a organizáciám pre práva žien prostredníctvom flexibilného a

---

24 OSN Ženy, *Humanitarian funding cuts threaten women's rights:What's at stake and how to help* (Škrty v humanitárnej pomoci ohrozujú práva žien: čo je v hre a ako pomôcť), 13. mája 2025.

25 OSN Ženy, *At a breaking point: The impact of foreign aid cuts on women's organizations in humanitarian crises worldwide* (Sme v kritickom bode: vplyv znižovania zahraničnej pomoci ženským organizáciám v časoch svetových humanitárnych kríz), apríl 2025.

dlhodobého financovania, a to aj vyčlenením aspoň 5 % svojich finančných prostriedkov na oficiálnu rozvojovú pomoc na podporu týchto organizácií v rámci budúceho VFR;

41. nabáda Komisiu, ESVČ a členské štáty, aby pri humanitárnych intervenciách presadzovali rodovo responzívne prístupy, zvýšili svoju podporu účasti žien na humanitárnych rozhodovacích procesoch, pričom podporia vytváranie podmienok na to, aby sa ženy mohli prevziať vedenie v krízových situáciách, a zabezpečili, aby sa ich perspektívy a potreby uprednostňovali pri navrhovaní a poskytovaní pomoci v súlade s cieľmi rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN č. 1325 (2000); vyzýva Komisiu, aby pri každom humanitárnom plánovaní uplatňovala inkluzívny, prierezový a rodovo responzívny prístup a zohľadnila osobitné potreby a práva žien, dievčat, osôb so zdravotným postihnutím, osôb LGBTQI+ a iných marginalizovaných skupín; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili, že tieto skupiny budú zmysluplne zapojené do navrhovania, vykonávania a hodnotenia programov humanitárnej pomoci; považuje za potrebné, aby sa v rámci humanitárnej pomoci financovanej EÚ uprednostňovali osoby so zdravotným postihnutím, pričom by sa riešili najmä potreby a priority žien a detí so zdravotným postihnutím, a to aj poskytovaním finančných prostriedkov miestnym organizáciám a sieťam žien a dievčat so zdravotným postihnutím, ktoré majú často najlepšie predpoklady reagovať na potreby, ale najviac ich ovplyvňujú škrty vo financovaní;

42. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že rodová rovnosť zostane prioritou pri reforme a reštrukturalizácii humanitárneho systému v rámci humanitárnej obnovy pod vedením OSN, pričom sa zabezpečí financovanie a kritické mechanizmy, ako je zachovanie špecializovaného klastra v rámci humanitárneho systému, ktorý zahŕňa špecializované opatrenia v oblasti rodovo motivovaného násilia, rodovej rovnosti a ochrany pred sexuálnym vykorisťovaním a zneužívaním ako kritické služby na záchranu životov; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila systematické vykonávanie dôslednej rodovej analýzy, zberu údajov rozčlenených podľa pohlavia, rodovo responzívneho rozpočtovania a posúdení vplyvu na rodovú rovnosť, ako aj rozvoj špecializovaných odborných znalostí v oblasti rodovej rovnosti v Komisii s cieľom podporiť takéto úlohy v partnerských organizáciách a naďalej posilňovať využívanie rodovo-vekového ukazovateľa EÚ; víta rastúci počet a formalizáciu kontaktných osôb pre rodové otázky, pričom 99 % delegácií EÚ a 87 % útvarov ústredia má v súčasnosti kontaktné osoby pre rodové otázky;

43. opakuje, že vo všetkých humanitárnych reakciách je potrebné uprednostniť vhodné a včasné služby v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia, a to aj vykonávaním balíka minimálnych počiatočných služieb v oblasti reprodukčného zdravia v núdzových situáciách a prechodom na komplexné služby, ak to situácia umožňuje;

44. opakuje svoju výzvu, aby EÚ a jej členské štáty v plnej miere vykonávali rezolúciu Bezpečnostnej rady OSN č. 1325 (2000) a jej následné rezolúcie; v tejto súvislosti víta pokrok dosiahnutý v súvislosti s akčným plánom EÚ pre ženy, mier a bezpečnosť a GAP III a zdôrazňuje, že je dôležité, aby Komisia predložila GAP IV, a zdôrazňuje potrebu primeraných zdrojov na jeho vykonávanie; vyjadruje poľutovanie nad tým, že od spustenia akčného plánu GAP III je rodová rovnosť hlavným cieľom len 3,8 % všetkých rodovo responzívnych/cielených opatrení; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, aby 85 % všetkých nových vonkajších činností zahŕňalo rodovú rovnosť ako významný alebo hlavný cieľ a aby sa 20 % oficiálnej rozvojovej pomoci v každej krajine vyčlenilo na programy s rodovou rovnosťou ako jedným z hlavných cieľov;

45. vyjadruje vážne znepokojenie nad rastúcim vplyvom ultrakonzervatívnych, protirodových a náboženských fundamentalistických hnutí v rámci EÚ aj mimo nej, ktorých cieľom je oslabiť základné práva žien a dievčat, a to aj v humanitárnom prostredí; zdôrazňuje, že takéto hnutia často šíria dezinformácie, stigmatizujú služby v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia a oslabujú ochranu žien pred rodovo motivovaným násilím; vyzýva Komisiu, ESVČ a členské štáty, aby zabezpečili, že humanitárne programy financované EÚ zostanú pevne zakotvené v medzinárodných normách v oblasti ľudských práv a rodovej rovnosti, a aby aktívne podporovali organizácie občianskej spoločnosti, na ktoré sa zameriavajú aktéri vystupujúci proti právam;

46. varuje pred inštitucionálnym násilím a nedbanlivosťou zo strany humanitárnych aktérov vrátane rodovo slepého programovania, nebezpečného prostredia pre ženy a osoby LGBTQI+ a nedostatočnej zodpovednosti za zneužívanie; požaduje záväzné normy rodovej citlivosti, komplexné systémy podávania správ a politiky nulovej tolerancie vo všetkých humanitárnych operáciách financovaných EÚ;

°

° °

47. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade, Komisii, podpredsedníčke Komisie/vysokej predstaviteľke Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku a Európskej službe pre vonkajšiu činnosť.